

KMP.570.23.2014.MMo

**Raport przedstawicieli
Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji
Pomieszczeń dla Osób Zatrzymanych placówki Straży Granicznej
w Białymstoku
(wyciąg)**

1. Wprowadzenie

Na podstawie artykułu 19 *Protokołu fakultatywnego do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania* (dalej: OPCAT), przyjętego przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku dnia 18 grudnia 2002 r. (Dz. U. z 2007 r. Nr 30, poz. 192) oraz działając z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich, w dniu 28 marca 2014 roku, do Pomieszczeń dla Osób Zatrzymanych placówki Straży Granicznej w Białymstoku (dalej: PdOZ lub Izba) udali się pracownicy Zespołu *Krajowy Mechanizm Prewencji* (dalej: KMP lub Mechanizm): Marcin Mazur – zastępca dyrektora Zespołu (prawnik), dr Aleksandra Iwanowska (prawnik), Magdalena Filipiak (prawnik, psycholog) oraz Małgorzata Molak (pedagog resocjalizacyjny).

Celem wizytacji zapobiegawczej było sprawdzenie na miejscu traktowania osób zatrzymanych i dokonanie oceny sposobu ich ochrony przed torturami oraz innym okrutnym, niehumanitarnym lub poniżającym traktowaniem albo karaniem.

Przeprowadzone czynności polegały na:

- wysłuchaniu informacji na temat funkcjonowania Izby przedstawionych przez ppłk Mirosława Lisa – naczelnika Wydziału ds. Cudzoziemców, mjr Anetę Kardasz – zastępcę naczelnika Wydziału ds. Cudzoziemców, mjr Bogusława Halickiego – kierownika Sekcji Konwojowo Ochronnej w Wydziale ds. Cudzoziemców;
- oglądzie wszystkich pomieszczeń Izby, w tym sprawdzeniu stanu wyposażenia pokoi dla zatrzymanych.

W trakcie wizytacji wykonano dokumentację fotograficzną.

Pracownicy Krajowego Mechanizmu Prewencji poinformowali naczelnika Wydziału ds. Cudzoziemców oraz kierownika Sekcji Konwojowo Ochronnej w Wydziale ds. Cudzoziemców o ustaleniach dokonanych w ramach powyższych czynności, a także wysłuchali ich uwag i wyjaśnień.

Ponadto po zakończeniu wizytacji analizie poddano: protokół kontroli sanitarnej przeprowadzonej w dniach 21 - 23 sierpnia 2012 roku przez Zespół Państwowej Inspekcji Sanitarnej MSWiA na obszarze województwa podlaskiego.

2. Legalność pobytu

Izba przeznaczona jest dla kobiet i mężczyzn zatrzymanych w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa, którego rozpoznanie i wykrycie znajduje się we właściwości Straży Granicznej. Pojemność PdOZ stanowi 20 miejsc.

Wizytujących poinformowano, że PdOZ uruchamiany jest w momencie umieszczenia osoby zatrzymanej. Z analizy *Książki kontroli osób zatrzymanych osadzonych w pomieszczeniu* (dalej: książka kontroli) wynika, iż w 2013 roku w Izbie przebywało 40 osób. Z kolei w 2014 roku do dnia wizytacji w PdOZ umieszczone były 4 osoby.

Podczas wizytacji Krajowego Mechanizmu Prewencji w PdOZ przebywała jedna osoba zatrzymana.

Analiza protokołów zatrzymania i książki kontroli wykazała rozbieżności w godzinie osadzenia, np. według nakazu osadzenia z dnia 18 kwietnia 2013 roku, zatrzymany (*dane usunięto*) został umieszczony w PdOZ o godzinie 16:10, natomiast wpis w książce kontroli wskazuje na 18:20. W przypadku tego cudzoziemca wątpliwości budzi także fakt, iż zatrzymany został o godzinie 0:30, a czynności związane ze sporządzeniem protokołu zatrzymania zakończono o 10:10. W przypadku zatrzymanego (*dane usunięto*) zatrzymanie nastąpiło o 0:30, czynności związane ze sporządzeniem protokołu zakończono o 6:30, ale nakaz osadzenia wydano dopiero o 16:15, czego dokonano o 17:50. Przedstawiciele KMP zwracają się do komendanta z prośbą o wyjaśnienie znacznych przedziałów czasowych między wymienionymi wyżej czynnościami.

Wskazać należy ponadto, iż w dniu wizytacji w PdOZ nie była prowadzona pełna dokumentacja związana z funkcjonowaniem Izby, określona w § 14 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 czerwca 2011 roku w sprawie warunków jakim powinny odpowiadać pomieszczenia w jednostkach organizacyjnych Straży Granicznej przeznaczone dla osób zatrzymanych, oraz regulaminu pobytu w tych

pomieszczeniach (Dz. U. z 2011 r. Nr 143, poz. 843; dalej: rozporządzenie). Po uwagach KMP w tym zakresie, założono ewidencję nakazów przyjęcia, przekazania, zwolnienia oraz wydania osób zatrzymanych (§ 14 pkt 3 rozporządzenia) i ewidencję kwitów depozytowych (§ 14 pkt 4 rozporządzenia).

3. Traktowanie

Zatrzymany, z którym rozmawiał przedstawiciel KMP, pozytywnie wyraził się na temat traktowania przez funkcjonariuszy SG. Oznajmił, że odnoszą się do niego w sposób kulturalny, reagują na wezwanie bez zbędnej zwłoki.

Zgodnie z przekazanymi wizytującym informacjami w okresie od początku 2013 roku do dnia wizytacji w Izbie nie było wydarzeń nadzwyczajnych, nie stosowano środków przymusu bezpośredniego.

Przedstawiceli KMP poinformowano, iż ze względów bezpieczeństwa nie każdej osobie wydawane są prześcieradła i poszewki. Faktu tego nie odnotowuje się w *Księżce służby w pomieszczeniu*. Pracownicy Mechanizmu zwracają uwagę, że zgodnie z § 8 ust. 5 *Regulaminu pobytu osób zatrzymanych w pomieszczeniach jednostek organizacyjnych Straży Granicznej przeznaczonych dla tych osób* (dalej: regulamin) w czasie ciszy nocnej, a jeżeli jest to uzasadnione - również o innej porze doby, osobie zatrzymanej udostępnia się do indywidualnego użytkowania materac, podglówek i koc, a w porze jesienno-zimowej dwa koce, oraz pościel, na którą składają się dwa prześcieradła i powłoczka. Z powyższego należy wyprowadzić wniosek, że wszelkie odstępstwa od realizacji praw osób zatrzymanych powinny być uzasadnione i odpowiednio dokumentowane.

Pracownicy Mechanizmu dobrze ocenili sposób dokumentowania pełnienia służby w PdOZ. Dostrzegli jedynie pojedyncze uchybienia np.

- w księżce wydarzeń w pomieszczeniach m.in. w dniu 20 sierpnia 2013 roku nie zanotowano kontroli osób zatrzymanych między godziną 2:35 a 5:20 co pozwala domniemywać, iż nie była przeprowadzana;
- w protokołach zatrzymań nie zawsze były wypełniane wszystkie rubryki: *pozycja książki zatrzymań* i *podpis funkcjonariusza SG* przy przekazaniu/zwolnieniu np. (*dane usunięto*) z dnia 13 lipca 2013 roku, (*dane usunięto*) z dnia 16 czerwca 2013 roku;
- w pouczeniu o uprawnieniach osoby zatrzymanej nie wskazano, do którego sądu rejonowego może wnieść ona zażalenie np. w przypadku pana (*dane usunięto*) (choć informację tę zawarto w oświadczeniu zatrzymanego w protokole);

- w kwitach depozytowych - nie w każdym przypadku są podane szczegółowe dane dotyczące oddawanych do depozytu przedmiotów np. wpis *karta bankomatowa* z podaną nazwą banku, ale bez numeru (kwit zatrzymanego (*dane usunięto*) ze stycznia 2014 roku, kwit zatrzymanego (*dane usunięto*) z lutego 2014 roku) lub telefon Nokia czy karta IMEI bez podanych numerów (kwit depozytowy (*dane usunięto*));
- w kwitach depozytowych - nie zawsze kompletnie uzupełniane jest potwierdzenie odbioru depozytu np. nie jest wpisana data i godzina wydania depozytu oraz dane osoby wydającej.

Powyższe nieprawidłowości należy, zdaniem pracowników KMP, wyeliminować.

Przed umieszczeniem zatrzymanego w PdOZ dokonuje się jego kontroli osobistej, polegającej na pobieżnym sprawdzeniu zatrzymanego, a w celu przeciwdziałania niebezpieczeństwu – przeszukania (połączonego z rozebraniem się przez zatrzymanego) przez osobę tej samej płci w niemonitorowanym pokoju lekarskim. Osoba zatrzymana podlega wprawdzie szczegółowemu sprawdzeniu zgodnie z § 5 ust. 2 regulaminu, niemniej jednak pracownicy KMP zwracają uwagę, że zakres tej czynności, w tym możliwość rozebrania zatrzymanego do naga przez funkcjonariuszy Straży Granicznej w PdOZ, nie został określony w żadnym akcie normatywnym. Szczegółowe sprawdzenie cudzoziemca polegające na oględzinach ciała, sprawdzeniu odzieży, bielizny i obuwia, a także przedmiotów posiadanych przez cudzoziemca lub należących do niego, zostało zdefiniowane w art. 412 ust. 2 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 roku o cudzoziemcach (Dz. U. z 2013 r., poz. 1650), wyłącznie w odniesieniu do takich placówek jak strzeżony ośrodek lub areszt dla cudzoziemców. Nadto w dacie wizytacji ustawa ta jeszcze nie obowiązywała, a wcześniejsza ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o cudzoziemcach (Dz. U. 2011 r. Nr 264, poz.1573 ze zm.) w ogóle nie definiowała tej czynności oraz zasad jej przeprowadzania (w pomieszczeniu, bez obecności osób nieupoważnionych oraz osób odmiennej płci).

Trzeba zauważyć, iż tak głęboka ingerencja w prawo do prywatności, jako ograniczająca, prawa i wolności obywatela może być ustanowiona tylko w ustawie i w określonych sytuacjach. W myśl art. 31 ust. 3 Konstytucji RP *ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw.*

Wskazany problem należy potraktować jako systemowy.

4. Personel wizytowanej jednostki

Zgodnie z informacjami przekazanymi wizytującym do pełnienia służby w Izbie wyznaczonych jest 25 funkcjonariuszy z Komórki Konwojowo-Ochronnego Straży Granicznej, którego zadaniem jest doprowadzanie i nadzór nad osobami zatrzymanymi. Służba jest dwuosobowa, a dyżur trwa 12 godzin.

Każdy funkcjonariusz Straży Granicznej oddelegowany do pracy w PdOZ został objęty *szkoleniem specjalistycznym z zakresu pełnienia służby w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych oraz wykonywania konwojów w systemie stacjonarnym.*

Według informacji przekazanej wizytującym, funkcjonariusze SG systematycznie biorą udział w *kursach doskonalących w zakresie wykorzystania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej.*

Przedstawiciele KMP stoją na stanowisku, iż powyższą ofertę szkoleniową należałoby poszerzyć o dodatkowe zagadnienia tak, aby funkcjonariusze wyznaczeni do pełnienia służby w PdOZ wiedzieli jak pracować z trudnymi osobami bez wyrządzania im krzywdy, jak udzielać osobom w różnym stanie fizycznym czy psychicznym pierwszej pomocy przedmedycznej, jak radzić sobie ze stresem i agresją oraz uaktualniać sukcesywnie wiedzę, jak również udoskonalać umiejętności w omawianych obszarach. Standardy Europejskiego Komitetu Zapobiegania Torturom (patrz: Fragment Drugiego Sprawozdania Ogólnego [CPT/Inf (92) 3] dot. szkoleń funkcjonariuszy służb porządku publicznego) wskazują, że *nie ma lepszej gwarancji przeciwko złemu traktowaniu osoby pozbawionej wolności niż dobrze wyszkolony funkcjonariusz.* CPT kładzie szczególny nacisk na konieczność rozwijania umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej.

W analizowanym okresie nie odnotowano skarg dotyczących pobytu w PdOZ. Przeciwno funkcjonariuszom wyznaczonym do pełnienia służby w Izbie nie prowadzono również żadnych postępowań dyscyplinarnych ani karnych.

5. Prawo do ochrony zdrowia

Według informacji przekazanej wizytującym, przed umieszczeniem w PdOZ badane są wszystkie osoby zatrzymane. Do godziny 15:45 na miejscu pozostaje lekarz, później zatrzymani są przewożeni do Szpitala Miejskiego w Białymstoku. W razie nagłego pogorszenia samopoczucia lub stanu zdrowia wzywane jest pogotowie.

Jeżeli zachodzi podejrzenie znajdowania się zatrzymanego w stanie nietrzeźwości, przewożony jest on do Komendy Miejskiej Policji w Białymstoku i poddawany badaniu

na obecność alkoholu w organizmie. W przypadku braku potwierdzenia podejrzeń, zostaje on osadzony w PdOZ SG.

W Izbie wyodrębniono pokój lekarski, na wyposażeniu którego pozostają krzesła, biurko i parawan. Tutaj przechowywane są także zestawy do ratowania życia.

Analiza zaświadczeń lekarskich wykazała, że nie wszystkie druki są zgodne z wzorem zawartym w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 27 czerwca 2002 r. w sprawie trybu przeprowadzania badań lekarskich osób zatrzymanych przez funkcjonariuszy Straży Granicznej (Dz. U. Nr 98, poz. 893, dalej rozporządzenie w sprawie badań lekarskich). Wizytujących poinformowano, że wynika to z doprowadzania zatrzymanych do PdOZ SG także przez Policję.

Jako problem natury systemowej określić trzeba umiejscowienie przepisów dotyczących badań lekarskich osób zatrzymanych przez funkcjonariuszy Straży Granicznej. Aktem prawnym regulującym to zagadnienie jest ww. rozporządzenie w sprawie badań lekarskich, jak też przepisy regulaminu (§ 3 i § 4). Kwestia wykonywania badań lekarskich (obligatoryjnie wobec określonych osób), jako czynności głęboko ingerującej w prawo do prywatności winno być uregulowane w ustawie, albowiem to prawo w sposób zasadniczy ogranicza. W myśl art. 31 ust. 3 Konstytucji RP *ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw.* Ustawodawca zatem musi rozstrzygnąć (o ile uzna to za niezbędne) zakres ograniczeń prawa do prywatności w kontekście badań lekarskich osób zatrzymanych przez funkcjonariuszy Straży Granicznej.

6. Prawo do informacji

Dokumentem regulującym prawa i obowiązki osób zatrzymanych i umieszczanych w PdOZ jest regulamin stanowiący załącznik do rozporządzenia. W dniu wizytacji PdOZ dysponował wersją polską regulaminu oraz tłumaczeniami na język rosyjski, białoruski, ukraiński, gruziński, angielski, francuski, chiński i wietnamski.

Zapoznanie z regulaminem następuje przed przyjęciem do Izby, co potwierdził zatrzymany w rozmowie z przedstawicielem KMP.

Obecność tłumacza jest obligatoryjna, a za jej zapewnienie – jak przekazano wizytującym – odpowiedzialny jest funkcjonariusz dokonujący zatrzymania. Analiza protokołu zatrzymania (*dane usunięto*) wykazała, iż z uwagi na brak tłumacza języka

wietnamskiego przerwano czynności procesowe dnia 3 września 2013 roku z informacją, iż zostaną wznowione następnego dnia około godziny 10:30. Z protokołu wynika natomiast, że o godzinie 9:55 został przekazany do sądu. Niemożliwe jest jednak stwierdzenie, że nastąpiło to przed zakończeniem czynności procesowych. Co więcej, ze względu na brak tłumacza, zatrzymany podpisał jedynie pouczenie o prawach i obowiązkach w języku wietnamskim. Przedstawiciele KMP zwracają się do komendanta z prośbą o wyjaśnienie opisanej wyżej sytuacji.

Zgodnie z wyjaśnieniami udzielonymi przedstawicielom KMP funkcjonariusze Straży Granicznej informują o fakcie zatrzymania wskazane osoby trzecie, każdorazowo gdy zatrzymani zgłoszą takie żądanie. Jednakże, zgodnie z Rezolucją Zgromadzenia Ogólnego ONZ - Zbiór zasad mających na celu ochronę wszystkich osób poddanych jakiegokolwiek formie zatrzymania lub uwięzienia, *niezwłocznie po zatrzymaniu oraz po każdym przeniesieniu z jednego miejsca aresztowania lub uwięzienia do innego, osoba aresztowana lub uwięziona będzie uprawniona powiadomić, bądź też domagać się od właściwego organu powiadomienia członków jej rodziny lub innych właściwych osób według swojego wyboru, o jej zatrzymaniu, aresztowaniu lub uwięzieniu, bądź o przeniesieniu i o miejscu, w którym jest przetrzymywana* (Zasada 16.1). W związku z powyższym, w ocenie pracowników Mechanizmu, w pierwszej kolejności należałoby więc rozważyć możliwość samodzielnej realizacji przysługującego zatrzymanym prawa do powiadomienia osoby trzeciej, zaś tylko w sytuacjach szczególnych prawo to realizować za pośrednictwem funkcjonariuszy.

Z informacji przekazanej wizytującym wynika, że listę adwokatów przedstawia komórka operacyjno-śledcza (osoba prowadząca sprawę). Nie jest przyjęte, aby udostępniać taką listę na etapie osadzania. W związku z tym, iż dostęp do adwokata stanowi jedną z gwarancji przeciwko złemu traktowaniu osób zatrzymanych, przedstawiciele Krajowego Mechanizmu Prewencji zalecają stworzenie i udostępnienie zatrzymanym wskazanej wyżej listy, jeżeli wyrażą taką potrzebę.

7. Warunki bytowe

W skład wizytowanej Izby wchodzi 5 pokoi czteroosobowych dla osób zatrzymanych, gabinet lekarski, magazyny, łazienka oraz pomieszczenie do podgrzewania posiłków.

Warunki w pokojach dla zatrzymanych zostały przez wizytujących ocenione jako bardzo dobre. Pomieszczenia nie nosiły śladów eksploatacji ani zabrudzeń, przymocowane do podłogi podesty, taborety i stoliki zostały wykonane z drewna, nadając

pomieszczeniom estetyczny wygląd. Okna, grzejniki i punkty świetlne prawidłowo zabezpieczono. W pokojach nie zainstalowano oświetlenia nocnego, istnieje możliwość włączenia tylko jednego z dwóch rzędów świateł, zmniejszając tym samym jego natężenie.

W łazience przeznaczonej dla zatrzymanych znajduje się umywalka, stanowisko do kąpielii pod prysznicem oraz kabina ustępowa. W czasie wizytacji pomieszczenie łazienki było czyste, znajdowały się w nim ręczniki, papier toaletowy oraz mydło w dozowniku. Zastrzeżenia wizytujących budzi jednak niezapewnienie intymności osobom korzystającym z kąpielii z uwagi na zbyt nisko zamocowane drzwi do kabiny prysznicowej, zakrywające osobom średniego wzrostu jedynie dolną część ciała do pasa. Ponadto w drzwiach wejściowych do łazienki zamontowano szybę. Tym samym osoby korzystające z kąpielii mogą być także widziane z korytarza Izby. W opinii przedstawicieli Mechanizmu należy zmienić wysokość zamontowania drzwi do stanowiska prysznicowego, tak aby umożliwić osobom zatrzymanym nieskrępowane korzystanie z kąpielii.

Magazyn został podzielony na część depozytową, magazyn pościeli czystej oraz magazyn pościeli brudnej. Depozyt osób zatrzymanych przechowywany jest w szafach metalowych (jedna na osobę) oraz na półkach oznaczonych numerem pokoju. W magazynie pościeli czystej znajdują się materace, koce, ręczniki, prześcieradła, poszewki, poduszki oraz odzież zastępcza (dres) i obuwie (klapki). Wymienione przedmioty nie nosiły śladów zabrudzeń ani zniszczeń. W magazynie pościeli brudnej przetrzymuje się używaną pościel, a w oddzielnej szafie – rzeczy należące do osób chorych zakaźnie.

Izbę wyposażono w system monitoringu. Kamery telewizji przemysłowej umieszczone zostały na korytarzu oraz w pokojach dla osób zatrzymanych. Podgląd możliwy jest w dyżurce funkcjonariusza Straży Granicznej. Zapis monitoringu dokonywany jest na serwerze Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej i przechowywany przez 3 miesiące.

Posiłki dla zatrzymanych dostarczane są w jednorazowych pojemnikach z kuchni Strzeżonego Ośrodka dla Cudzoziemców i Aresztu w celu Wydalenia w Białymstoku. W celu ugасzenia pragnienia między posiłkami zatrzymanym wydawana jest woda. Zatrzymany, z którym rozmawiał przedstawiciel Mechanizmu, poinformował, iż otrzymał kolację, śniadanie oraz herbatę w celu zaspokojenia pragnienia.

Izba wyposażona jest w różnorodną prasę w języku polskim (National Geographic, poświęconą tematyce motoryzacyjnej) dla osób zatrzymanych.

Zgodnie z udzielonymi wizytującym informacjami w PdOZ nie jest realizowane prawo zatrzymanych do zakupów. Nie jest spełniany zatem § 9 ust. 1 pkt 8 regulaminu.

Ze względu na zamontowane w pokojach dla zatrzymanych czujniki dymu, niemożliwe jest wydzielenie pomieszczeń dla osób palących, a tym samym realizację prawa określonego w § 9 ust. 1 pkt 9 regulaminu. W związku z tym, przedstawiciele KMP zalecają umożliwienie palenia wyrobów tytoniowych w innym pomieszczeniu, które nie zostało wyposażone we wspomniany wyżej czujnik oraz posiada wentylację mechaniczną.

8. Sytuacja osób niepełnosprawnych

Pomieszczenia PdOZ nie są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością i o obniżonej sprawności fizycznej (np. starszych). W związku z powyższym należy wskazać, że zgodnie z przyjętą w dniu 1 sierpnia 1997 roku przez Sejm RP *Kartą Praw Osób Niepełnosprawnych* (M. P. z 1997 r. Nr 50, poz. 475) osoby niepełnosprawne mają prawo życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych. Ponadto w dniu 6 września 2012 roku Polska ratyfikowała przyjętą w dniu 13 grudnia 2006 roku przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych *Konwencję o prawach osób niepełnosprawnych* (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169) zobowiązującą do umożliwienia osobom niepełnosprawnym niezależnego życia i pełnego udziału we wszystkich jego sferach. Oba wymienione dokumenty mają zastosowanie również w odniesieniu do osób pozbawionych wolności oraz środowiska stworzonego w miejscu ich osadzenia. Wobec powyższego wszelkie instytucje państwowe, winny podejmować działania ukierunkowane na urzeczywistnienie praw osób z niepełnosprawnością. Omawiając potrzebę dostosowania wszelkich miejsc pozbawienia wolności do potrzeb osób niepełnosprawnych warto także zwrócić uwagę na wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu z 2006 roku w sprawie *Vincent przeciwko Francji* (6253/03), w którym Trybunał stwierdził naruszenie art. 3 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka przez osadzenie więźnia poruszającego się na wózku inwalidzkim w celi, której wyposażenie nie było całkowicie dostosowane do osób niepełnosprawnych oraz której nie był w stanie samodzielnie opuścić. Wobec powyższego KMP zaleca uwzględnienie kwestii przystosowania Izby do potrzeb osób mających trudności w poruszaniu się przy realizacji ewentualnych inwestycji modernizacyjnych, dzięki czemu osoby te będą mogły samodzielnie poruszać się oraz korzystać z urządzeń sanitarnych.

9. Zalecenia

Na podstawie art. 19 OPCAT, przedstawiciele Krajowego Mechanizmu Prewencji zalecają:

Komendantowi Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej w Białymstoku:

1. wyjaśnienie wątpliwości przedstawionych w pkt 1 i 6 niniejszego Raportu;
2. wydawanie zatrzymanym pościeli, zgodnie z § 8 ust. 5 regulaminu;
3. realizację praw osób zatrzymanych, określonych w § 9 ust. 1 pkt 8 i 9 regulaminu;
4. wyeliminowanie nieprawidłowości w zakresie prowadzonej dokumentacji, wskazanych w pkt 3 niniejszego Raportu;
5. udostępnienie osobom zatrzymanym listy adwokatów;
6. poszerzenie ofert szkoleń dla funkcjonariuszy Straży Granicznej wyznaczonych do pełnienia służby w PdOZ;
7. wyposażenie sanitariatów w udogodnienia dla osób z niepełnosprawnością ruchową oraz w ramach najbliższego planowanego remontu komendy – dostosowanie budynku, toalety i przynajmniej jednego pokoju dla zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia do potrzeb osób niepełnosprawnych;
8. zapewnienie intymności osobom korzystającym z kąpieli poprzez zmianę wysokości drzwiczek do kabiny prysznicowej.